

İşçinin onuru
sermayeyi
yenecektir!

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Türk-İş'te birleş!

1 Mayıs'ta devleş!

Yıl:13, Sayı:326, 8 Nisan 1987

Dünya pazarında pay kapma savaşında emperyalist metropoller arasında sıkışıp kalmış Türkiye kapitalizmi, ekonomi ve siyasette şiddetli bir krize gebedir. Kriz yaklaşırken, oportünizm yığınların bilincini burjuva reformizmi ile bulandırmaya, kafa karıştırmaya çabalyor. Komünistlerin görevi ise, yükselen devrimci dalganın önüne gitmek, yığınlara öncülük etmek, işçi sınıfını devrime götürmektir. Komünist partisinin görevi budur.

Ekonomide ve siyasette kriz yaklaşıyor

Yücel Ak

Siyasal yaşam hergün yeni siyasal sorunları ve bunların çözümünü gündeme getirir. Her yeni dönem aynı zamanda bu siyasal sorunların çözümünde partinin tutum almasını gerektirir. Parti taktiklerini buna göre ayarlar. Çalışmasını buna göre yönlendirir. Olayların ve yığınların önünde yürüyen, onları doğru tahlil edip eylemleriyle yönlendiren bir parti sınıfına, adına layık partidir.

Partimiz gelişmeleri kestirmede ve tutum almada, sınıfa, yığınlara ideolojik-siyasal yön göstermede bugüne kadar yüz akıyla sınav vermiştir.

Burjuvazi ekonomik bunalımı çözemedi, çözemez

12 Eylül faşist darbesiyle yığınların savaşımını bastıran, toplumda yeni dengeler oluşturan finans-kapital, bu-

nalımın ekonomik-sosyal tabanının dayatmalarından kurtulamazdı. Kurtulamadı da. Türkiye gibi ülkelerde "devrimden başka hiçbir yolla ortadan kaldırılamayacak olan süregen bir ekonomik-politik, toplumsal istikrarsızlık kaynağı vardır. Kalıcı yapısal bunalım kavramı bu olgunun ifadesidir."

Bu temeli ortadan kaldırmak burjuvazinin değil, işçi sınıfının işidir. Bu işin adı devrimdir. Nitekim, 12 Eylül cuntası da, askeri faşist darbeyle o andaki siyasal krizi çözmüş, ancak siyasal krizi yaratan ekonomik temeli çözememiştir. Böylelikle acil görev yerine getirilmiş ama sorun bitmemiştir.

Yürükoğlu yoldaş bunu şöyle açıklıyor:

"Faşizm, kaçınılmaz, zorunlu ya da

gerekli değildir. Ne yaşanması gereken bir aşamadır ve yapısında çok zayıflık taşıyan olağanüstü bir devlet örgütlenmesi olduğundan, ne de süregen, kalıcı bir devlettir. Acil geliş nedeni, onu egemen sınıf açısından zorunlu yapan siyasal bunalımı çözme, devrimi önleme amacını yerine getirdiğinde gidişinin de yolu açılır. Emekçi sınıflar açısından ise onlar zaten güçleri yettiği ilk anda faşizmi devirirler. Faşizm acil geliş nedenini ortadan kaldırdığında, kendi açısından sonun başlangıcıdır." (R. Yürükoğlu, *Faşizmin Çözülüşü*, s.21)

Ve devamla şöyle diyor Yürükoğlu yoldaş:

"Ülke şimdilik bir yol üzerinde ilerlemektedir fakat toplumun önündeki üç almaşık, ya da olasılık tüm acilliği ile sürmektedir. 1. 'Türkiye tipi demokrasi'.

2. Yeni devrimci durumun doğması ve ilerlemesi. 3. Devrimci durum ortamında ya da daha önce (hatta yarın) faşizmin geri gelişi. Ayrıca birinci ve üçüncü olasılıkların ikinciyi her zaman içlerinde taşıdıkları da açıktır." (agy, s.84)

"Bir noktada ortalık toz duman olacak ve orada devrimci harekete, örgütlü proleter gücüne yine tarihsel bir sorumluluk düşecektir. ... Ya da ufak bir olasılıkla, siyasal liberaller eliyle, 82 Anayasası'nın kurum ve işleyişlerini kullanarak, 'Türkiye tipi' sınırlı demokrasi. Fakat bu hiç görüldüğü kadar kolay değil, Evren'in anayasal hakları ve rejim tarafından yaratılmış çıkarların direnmesiyle aşırı derecede sancılı bir süreç demektir. Daha önemlisi, Türkiye gibi ülkede, kalıcı bir uğrak olmaz. Bu nedenle, devrime dek Türkiye'nin önündeki kalıcı almaşık hep ikilidir: Ya faşizm ya devrim." (agy, s.85)

Bu yazı, yine "ya faşizm, ya devrim"e doğru hızla ilerleyen Türkiye'de ekonomik bunalımın bugünkü durumunun ve siyasal gelişmelerin bir değerlendirmesini yapmaya çalışıyor.

Ekonomik bunalım, siyasal bunalım ilişkisi

Olaylar hızla geliyor. Türkiye'nin siyasal gündemi zenginleşiyor, burjuvazinin yönetim krizi derinleşiyor. Burjuva kampta sonu gelmeyen çatışmalar, bölünmeler ardı ardına patlak veriyor. İktidar partisi ANAP içindeki kavganın zaman zaman ön plana çıkan ipuçları, bu partinin içindeki saflaşmaların giderek netleştiğini gösteriyor. "Burjuvazinin sağ ve liberal güçleri kendi aralarında bölünmüştür. Bu bölünme en azından birkaç yılda giderilebilir bir bölünme değildir."

Bir bütün olarak burjuvazinin bölünmüş olması, onun değişik siyasal partileri arasında da çatışmaları artırıyor. Proletaryanın devrimci savaşımı yükseldikçe, yığınların hoşnutsuzluğu arttıkça, protestolar açıktan yığın eylemlerine dönüştükçe bu çatılmanın daha da netleşeceğinden, burjuva kampta keskin bir yönetim krizininin patlak vereceğinden şüphe edilebilir mi? Bugün domuztopu gibi birbirine yapışmaya çalışanlar, bunu uzun süre koruyabilirler mi?

Bunalımın ekonomik-siyasal temellerine göz atarak ekonomik ve siyasal gelişmeleri değerlendirerek yolun neresinde olduğumuza cevap verebiliriz.

Bunalımın kaynağı finans-kapitaldir

Türkiye kapitalizmi neden sürekli bunalım içinde? Neden böyle?

Burada üç alıntı yapacağım. Alıntılardan birincisi *Program*'dan:

"Kapitalizm Türkiye'de serbest rekabetçi dönemi yaşamadan daha baştan tekelleri olarak gelişti. Bankalar, devlet ve yabancı sermaye ile birlikte, tekellerin doğuşunda ve gelişmesinde en önemli rolü oynadı. Bu nedenle tekelleşme sürecinin kendisi banka ve endüstri sermayesinin iç içe geçme, yerli finans kapitalin ortaya çıkma süreci oldu. Bu süreç 1960'larda ülke ekonomisinde tekellerin ağırlık kazanmasını, 1970'lerde finans-kapital egemenliğini getirdi. Aynı zamanda sermaye ve mal ihracı olarak dışa açılma, emperyalistleşme gereksinimi ağırlık kazanmaya başladı." (TKP—İşçinin Sesi *Program*, s.19-20)

Diğer bir alıntı Yürükoğlu yoldaş-tan:

"Türkiye finans-kapitali, dünya halklarının sömürsünden elde ettiği süper kârlara dayanarak, bu süper kârların bir kırıntısını kendi işçisine vererek toplumdaki çelişkileri geçici bir zaman için yumuşatabilen Batı finans kapitalinden farklıdır. Türkiye burjuvazisinin bugün elinde sömürebileceği yer yalnızca Anadolu ve Kıbrıs'ta ekoyduğu bölgedir. Öyleyse Batıdaki tersine, kârını artırmak isteyen Türkiye tekelleri burjuvazisi en başta ve başlıca Türkiye işçisini, halkını daha yoğun sömürmek zorundadır. Olan da budur."

Üçüncü alıntı yine *Program*'dan.

"Olgunlaşmış ama gerçekleşmemiş

olan 'emperyalistleşerek sorunları çözme' isteği gerçekleşse de ülkeyi bir alt emperyalist ülke olarak yeni ve karmaşık çelişkiler içine sokacak bir istektir. Türkiye finans-kapitali varlığını sürdürmek için asıl olarak ülke içinde sömürüyü aşırı yoğunlaştırmak, bu arada iyice keskinleşen sınıf çelişkilerini de 'bastırmak' zorundadır." (TKP—İşçinin

Sesi Program, s.23)

Türkiye kapitalizminin, dışa açılma gereksinimi ile bunun gerçekleşmesinin önündeki engelleri (paylaşılmış pazarlarda yer kapmak için emperyalist metropollerle çatışma zorunluluğu) arasına sıkışıp kalması, Türkiye burjuvazisini, içeride yoğunlaşan sömürünün toplumda yol açtığı ve hergün daha da derinleşen çelişkilerle boğuşmak zorunda bırakıyor.

Türkiye kapitalizminin kalıcı bunalımı olarak nitelenen bu duruma bir de dünya kapitalist sisteminin devresel krizleri ekleniyor. Dünya emperyalist sisteminin devresel krizlerinin giderek 10 yıllardan daha aşağılara inmesi ve bunun ülkede sık sık patlayan krizlerle iç içe geçmesi Türkiye kapitalizmini soluksuz bırakıyor.

Türkiye kapitalizminin gelişmesi bu çelişkiler yumağı içinde oluyor. Türkiye finans-kapitali, emperyalistleşme yolunda her gün yeni adımlar atmaya, girişimlerde bulunmaya çalışıyor. Bölgedeki en küçük bir karışıklıktan emperyalistleşme doğrultusunda yararlanmak istiyor. Fırsat kolluyor.

Ve işte tüm bütün bunlar çelişkileri keskinleşmesine temel oluyor ve devrimci durumları yaratıyor. Halkın demokrasi ve ekmek isteği temelinde yükselen siyasal kavganın giderek burjuva demokrasisinin toptan yıkılmasını ve krizi çözmek için faşizmi gündeme getiriyor.

24 Ocak kararlarının "anlamı"na değinme

24 Ocak kararlarının anlamı, bugünü anlamak bakımından önemlidir. Üzerinde çok sayıda yazı, kitap ve yorumla duruldu. Burada özellikle "sol" bazı liberal burjuva yazarlar tarafından 24 Ocak kararlarının çarpıtılması ile ilgili iki şey söyleyeceğim. Bu yazarların çarpıtmaları nerede?

Birincisi, bu yazarların, 24 Ocak kararlarının bir zorunluluktan kaynaklandığını ve gerçekten sistemin tıkanıklığını açmakta başka çözüm bulamadığını anlamamış görünmeleridir. Sistemin ömrünü uzatmak, tıkanıklığı çözmek için toplumsal tepki ve riski göze alınarak başvurulan bu politikanın, zorunluluktan kaynaklanan bir

bu burjuva hükümetine aldırma zorundaydı. Aynı zamanda, yine aynı amaç için kendi içinde de yoğunlaşmak, devlet tekelleri kapitalizmini güçlendirmek tüm sermaye guruplarını merkeze tabi kılmak gerekiyordu.

Finans-kapital bu iki amacında da başarılı olmuştur. İçte sömürü aşırı oranda yoğunlaşmıştır. Tüm sermaye finans-kapital çevresinde yeniden örgütlenerek merkezileşme sağlanmıştır. Ama, emperyalistleşme için zorunlu olan bu hazırlıkların başarıyla sağlanmış olması, emperyalistleşmenin başarıya ulaşmasını garantilemiyor. Nitekim, dışa açılmada önemli zorluklar vardır.

Söz konusu burjuva yazarlar halka açlık ve yoksulluk getiren bu kararları bir sosyal demokrat hükümetin almaya çağını savunuyorlar. Ne büyük yalan. Unutuyorlar ki, birçok Batılı kapitalist ülkede bu yollardan geçiş, çoğu kez sosyal demokrat hükümetler eliyle olmuştur.

Bugüne gelince...

Bütün bu dayatmalara, 24 Ocak'lara, 12 Eylül'lere rağmen, burjuvazi yine de kendini emniyette hissetmiyor. Ülkedeki siyasal krizi 12 Eylül faşizmi süresince çözen burjuvazi, sınırları sınıf savaşımının o günkü dengeleri içinde belirlenen Anayasa ile, "Türkiye tipi burjuva demokrasisine" geçiş yapmak isterken, faşizmi de, devrimci durumları da yaratan ekonomik-sosyal temeli çözemedi.

"Türkiye'de faşist cunta acil geliş amacını gerçekleştirdi mi? Gerçekleştirdi. Devrimci durumu bastırdı, siyasal bunalımı çözdü, gerici bir stabilizasyon getirdi. Bunun yanı sıra, daha uzun erimli amaçlarının da bir yönünü gerçekleştirdi. Devlet tekelleri kapitalizminin istediği ekonomik ve siyasal merkezileşmeyi sağladı. Emperyalistleşme ve dışa açılmada ise dişe dokunur adım atmadı. ... Dolayısıyla, ... faşist cunta ekonomik bunalımı çözemedi. Devrimci durumun temelini ortadan kaldıramadı." (R. Yürükoğlu, *Faşizmin Çözülüşü*, s.22)

İşte "ekonomik darboğaz" diye üstünde konuşulup duran ve Türkiye finans kapitalinin çözemeyeceği bu sorun, 1985 yılında belirgin bir biçimde hızlanarak, 1986 yılında derinleşmiş, aynı eğilimle 1987 yılına girilmiştir. Bu durumu doğru saptamak, sosyal yaşamda getireceklerini anlamak bakımından önemlidir. Hiçbir zaman ekonomik göstergelerle yığınların savaşımını birbirinin motomot sebep sonuç ilişkisi çerçevesinde açıklamak mümkün değildir. Marksizmin böyle bir şablonculuğu reddettiğini biliyoruz. Ancak uzun ya da kısa vadede, ekonomik gelişmelerin toplumsal yaşam üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğu tartışılmazdır. Ve unutmamak gerekir ki ekonominin kriz dönemlerine girmesinin ardından yığınların savaşım gücünde yeni bir hızlanma görülür. Bunun böyle olmasının toplumsal yaşam, bıçağın kemiğe dayanması olarak açıklar. Çünkü ekonomik kriz dönemleri, en başta işçi sınıfının ve bütün emekçilerin yıkımının alabildiğine derinleştiği dönemlerdir.

Durulan yer

Türkiye kapitalizmi ekonomik bunalımının neresinde bulunuyor?

ekonomik-politik kararlar bütünü olduğunu anlamazlıktan gelmeleridir. Herhangi bir başka burjuva hükümetin bu kararları almayacağı yolunda iddiada bulunmalarıdır.

İkincisi, bu kararların aynı zamanda burjuvazinin kendi dükkanının içini de temizlemeyi hedeflediğini göstermezlikten gelmeleridir. Türkiye kapitalizminin vardığı aşama doğru yansıtılmıyor. Oysa emperyalistleşmek için sermayenin daha da merkezileştirilip yoğunlaştırılması, devletle bütünleşmesi gereği açıktır.

Kısaca ve kabaca özetlersek, sistemin geleceğini kurtarmak amacıyla finans-kapital işçi sınıfını, emekçi yığınları daha da yoksullaştırarak dışa açılmaya, emperyalistleşmeye yürümek için bu kararları almak şu ya da

Emperyalist metropollerin ağzından pay kapmayı beceremeyen Türkiye burjuvazisi, içeride yoğunlaşan sömürünün toplumda yol açtığı giderek derinleşen çelişkilerle boğuşuyor

12 Eylül faşizmiyle sağlanan "istikrar"dan olağanüstü bir iştahla yararlanan burjuvazi geçmiş 4-5 yılda göreceli olarak rahatlamıştı. Bu durum 1985 yılından itibaren geriye kaymaya, ekonomik krizin göstergeleri teker teker ortaya çıkmaya başlamıştır.

Şöyle bazı göstergeleri örnek olarak sıralayabiliriz:

1. Başta tekstil olmak üzere (ki tekstil Türkiye sanayii içinde çok önemli bir yer tutuyor) çeşitli alanlarda, şimdilik sektörel düzeyde görülen ve temelinde finans problemlerinin yattığı açıklanan ciddi zorluklar. Bunların sonuçlarının, satışlarda daralma, üretimde stok birikimi, maliyetlerde aşırı şişme olarak belirdiği söyleniyor.

2. Özsermaye yetersizliği ve bunun yol açtığı yapısal zayıflığın iç borçlanma gibi yollarla kapatılmak istenmesi, yeni bir bankerlik skandalına yol açabilecek yöntemlere başvurulması. Halkın cebinden son kuruşu da kapılmak isteniyor.

3. 1987'de ödenmesi gereken dış borçlara kaynak bulmakta çekilen zorluklar, enflasyonun düşürülemediği, TL'nin yabancı paralar karşısında sürekli değer yitirmesi.

4. Büyük umutlar bağlanan yabancı sermayenin yine de yeterince gelmemesi, taze kaynak kullanımındaki yetersizlikler.

5. Küçük bankaların mali yapılarının zayıflamaları, banka iflaslarının el değiştirme operasyonlarının giderek süregelenleşmesi.

Bunlardan şu sonuç çıkarılabilir: Bu göstergeler, henüz ciddi bir ekonomik krizin başlamadığını, ancak yakında olduğunu gösteriyor.

Ekonomik gelişmeler bunu gösteriyor.

Siyasal durum ise daha renkli. Türkiye burjuvazisi henüz ciddi bir krize yuvarlanmadan, siyasal krizi derinden duyuyor.

Siyasal gelişmeler

Ekonomik gelişmelerin ötesinde, daha da önemlisi siyasal gelişmelerdir. Lenin, bütün çalışmanın can damarı siyasal çalışmadır, diyor. Parti siyasal faaliyetini sürdürürken, dost ve düşman siyasal örgütleri dikkate alarak çalışıyor. Ülkedeki siyasal gelişmelere, bazı ana noktalar üstünde durarak bakalım.

ANAP'tan başlamak en iyisi.

Finans-kapitalin istediği ve Türkiye kapitalizminin gerektirdiği düzenlemeleri sürdürme göreviyle iktidara gelen ANAP ilk yıllarında koşulların rahatlığı içinde elinden geleni yaptı. Özal finans-kapitalin her arzusunu yerine getirmek için çabaladı durdu. Ancak ANAP iktidarı, ülkede yığınların aşırı oranda yoksullaştırılması temelinde giriştiği ve bir ölçüde de gerçekleştirdiği "ihracat hamlesi"ne rağmen, "darboğaz"ı aşamadı.

Özal'ın ülke ülke dolaşıp eli boş dönmesi, finans-kapitalin emperyalistleşerek iç savaşı önleme arzusunun hiç de kolay gerçekleştireceği birşey olmadığını ortaya koydu. Emperyalist devler tarafından öylesine bölünmüş bir dünyada, savaşa başvurmadan kendisine pazar açma olanağının Türkiye gibi ülkeler için ne denli zor olduğu bir kere daha anlaşıldı.

ANAP iktidarı, Ortadoğu'daki karışıklıklardan, İran-İrak savaşından doğan boşluktan yararlanmak için fırsat kolluyor. "Sınır ötesi operasyonlar", Musul'dan, Kerkük petrolollerinden

sözletmeler olağan bir iş haline geldi.

sözletmeler olağan bir iş haline geldi.

ANAP iktidarı bu girişimlerine kendisine muhalefet eden diğer burjuva muhalefet partilerini de ortak etmek istemekte, bunda başarılı da olmaktadır. "Doğu'da bölücü eşkiya" propagandasıyla, "ülkemize dışarıdan

gelen bölücü saldırı" öcüsüyle DYP'yi olduğu kadar, SHP ve DSP'yi de arkasına takmış görünüyör.

Türkiye'yi finans-kapitalin çıkarları için her türlü serüvene sürüklemekten çekinmeyecek olan ANAP iktidarı, yığınların oy desteğini sürdürmek için de türlü çeşitli manevralara girişiyor. Ancak, ANAP da, Özal da bu görevi üstlenen bütün burjuva partileri gibi kaçınılmaz olarak inişe geçmiş bulunuyor. Türkiye finans-kapitalinin kendisini ayakta, yığınları belirli bir dengede tutabilmek için sahip olunması gereken süper kârların yokluğu, her burjuva iktidarın başına geleni bu kez de Özal'ın başına getiriyor. Ve her burjuva iktidarın kurtarıcı olarak sarıldığı şövenizm

silahına bu kez de Özal sarılıyor.

Ara seçimlerde bütün iktidar olanaklarını kullanmasına rağmen ANAP'ın %10'un üzerinde oy kaybetmesi, Özal'ı içte ve dışta bir dizi manevraya zorladı. Hükümetin, partisinin ve kendisinin inişe geçtiğini gören Özal bu manevralarıyla, inişe geçişi bir ölçüde durdurmak, kendisine

lenmeye çalışılmasının açığa çıkması, iktidarı yıpratın konular haline geldi.

Siyasi yasaklar sorununun gerek DYP, gerekse SHP ve DSP tarafından Özal'a karşı bir yüklenme ve yıpratma kampanyasına dönüştürülmesi anayasanın nasıl değiştirileceğini de gündeme getirdi. Siyasi yasakların kaldırılıp kaldırılmaması konusu ile sınırlı kalmasını arzu ettiği tartışmaların giderek bir anayasa sorununa dönüşmesi, Özal'a yeni bir manevra yapma fırsatı da yarattı. Anayasa'yı kendisi için en yararlı biçimde dilediği gibi değiştirme yetkisini almak.

DYP atakta

DYP'nin ara seçim galibiyeti bazı hesapların yeniden yapılmasını zorunlu kıldı. "Anayasa zoruyla" siyaset dışına "itilen" Demirel'in üstüste yaptığı ataklarla ivme kazandırdığı DYP seçimlerden galip çıktı. (Bütün oportünistler bunu demokrasi güçlerinin zaferi olarak ilan ettiler. Oportünizm, ANAP dışındaki herkesi "demokrasi güçleri" yaptı. Aynı mantıkla yarın DYP iktidar olur, ANAP muhalefete düşerse, bu kez de demokrasi güçlerinin içini ANAP ile renklendireceklerinden kuşku duyulmasın.)

Süleyman Demirel'le birlikte DYP, seçim galibiyetinin ardından, olabildiğince temkinli davranarak hafiften ağız değiştirmeye başladı.

Daha önce oportünizmin neredeyse yeniden keşfederek "demokrasi şampiyonu" ünvanını verdiği Demirel, hemen demecilerinde parlamentoya bağlılıktan, cumhurbaşkanına saygıdan, orduya sonsuz güvenden bahsetmeye başladı.

Demirel'in söylediklerinin tümünün özünde hiçbir farklılık taşımadığı demokrasiden anladığının da, çerçevesini finans-kapitalin çizeceği "Türkiye tipi demokrasi" olduğu ortadadır. Demirel bugünkü anayasanın özünü, mantığıyla çelişmediğini sadece yapılaş tarzına ilişkin itirazlarının bulunduğunu söylüyor. Tabii ki o yapılaş biçimi kendisine yasak getirmeseydi, böyle bir itirazının da bulunmayacağı anlamak zor değildir. Kırk yıllık gerici Demirel'den "demokrasi şampiyonu" çıkmak ancak bizim oportünistlerimizce becerilebilirdi.

DYP, Demirel'in önderliğinde tekrar birinci parti olmaya kolları sıvıyor. Siyasi yasakların kaldırılmasıyla, olağanüstü bir gümbürtüyle DYP'nin başına geçeceğinden şüphe edilmeyen Demirel'in, kısa zamanda, bu rejimin nasıl savunucusu kesileceğini, nasıl bir görev üstleneceğini görmek sürpriz olmayacaktır.

SHP ya da DSP artık "umut" değiller

Yığınsal tepkileri kontrol altında tutmak, yığınlardaki devrimci enerjiyi nötralize etmek, CHP iktidarı ile herşeyin düzeleceğini propaganda etmek, yığınları bu burjuva partisinin peşine takarak devrim hedefinden uzaklaştırmak oportünist politikanın görevi olmuştur. Böylece yığınların devrimci enerjisi uzun yıllar reformist düşler içinde tüketildi.

12 Eylül faşist darbesinden sonra iyice bastırın zorbalık ve terör de, yığınlardaki savaşım azmini ve kararlılığını kökünden söküp atmaya, onu iyice hırpalayıp güçten düşürmeye yöneldi. Faşizmin terörünün, acımasız zulüm ve baskısının yığınların savaşım isteği üzerinde olumsuz etkisi

Özal'ın ülke ülke dolaşıp eli boş dönmesiyle, emperyalist devler tarafından bölünmüş bir dünyada savaşa başvurmadan kendisine pazar açma olanağının Türkiye için ne denli zor olduğu bir kere daha anlaşıldı

ve partisine yeniden prestij kazandırmak, finans-kapitalin, gelecekte de temsilciliğini sürdürebilmek için önüne çıkan her fırsatı kullanıyor.

Manevralarının ilki, hemen seçimler sonrasına rastladı. Mehmet Yazır'ın partisi çöp tenekesine atıldı. 12 Eylül Anayasası ile getirilen milletvekillerinin siyasi parti değiştirme yasasının nasıl işlemez hale geldiği de bu arada sergilenmiş oldu. Getirilen Anayasa ile uzun yıllar değiştirmeden iktidarededeceği iddiasında bulunan burjuvazi, sıkışınca kendi anayasasını nasıl pervasızca iğdiş ettiğini yığınlara gösterdi.

Özal, ikinci olarak partisi içinde değişikliklere yönelmek istedi. Ancak bu alanda kendisini rakipsiz görmesine karşın, hareket olanaklarının sonsuz olmadığını da gördü. Parti kadroları arasındaki dengeler, Özal'ı bazı sınırlı değişikliklerle yetinmek zorunda bıraktı.

İşçi sınıfının ardı ardına patlak veren grevleri, yığınların artan tepkisi ve hareketliliği, öğrencilerin isteklerini daha açıktan ifade ettikleri eylemlerinin artması, 1987 yılının önceki yıllara benzemeyeceğinin işaretleridir. Korkuyla sindirilmeye, baskıyla siyaset dışına itilmeye çalışılan yığınların siyasetten koparılmadığı, siyasetin değişik koşullarda değişik biçimler alarak içten içe yürüyen damarlarının kurutulmadığı ve ilk fırsatta kendini açığa vurduğu bir kez daha kanıtlanmıştır.

ANAP içinde ciddi bir destek bularak yığınsal bir eyleme dönüşen "türban" sorunu bu partide önemli dalgalanmalara da neden olurken, diğer yandan Özal ile Evren arasında da bir çatışmaya yol açtı.

Ote yandan siyasi yasakların gündeme gelmesi, çayda ve diğer yiyeceklerdeki aşırı dozdaki radyasyonun varlığının hükümet tarafından giz-

olmadığı söylenemez. Ama unutmamak gerekir ki çoğu zaman ters yönde de gelişmelere neden olur. Açlığın sınır noktasına çekilen ücretler, kitleler halinde işsizlik yığınlarında umutsuzluk ve düş kırıklığıyla birlikte çürümeyi getirebildiği gibi sisteme olan nefreti de büyütmede ve rejimin temellerini dinamitlemeyi sürdürmektedir.

Faşizmle, burjuva diktatörlüğünün acımasızlığını ve gaddarlığını daha yakından tanımak zorunda kalan yığınlar, sadece baskı ve zulüme direnenek yaşamsal varlıklarını sürdürmek zorunda kalmazlar, aynı zamanda, başlarına getirilen bu belanın defedilmesinin zorunluluğunu da öğrenirler. Bu öğrenme, burjuva diktatörlüğünün bir biçimi olan faşizmin yenilmesi gerektiğiyle sınırlı kalmaz, burjuva demokrasinin de kendi rejimleri olmadığı gerçeğini gün ışığına çıkarır. Tabii ki yığınların bunları kavramasının kendiliğinden olmayacağı açıktır. Her gün etinde kemiğinde duyup tam adlandıramadığı bu durumu anlamak, onlara yaşadıklarını açıklamak, savaşım hedefini göstermek proletarya partisinin işidir. Partinin yığınlara, kurtuluşun burjuva diktatörlüğünün alaşağı edilmesinde olduğunu kavratması, onlara doğru öncülük ettiği oranda ülke devrime yaklaşır.

SHP gibi partilerin görevi, tarihsel misyonu da bu noktada açığa çıkar. Aralarında burjuvazinin iktidar etme yöntemi konusunda ayrılıklar bulunsa da, proletaryanın devrimci hedefleriyle SHP'nin hedefleri arasında bir ortaklık kurmak mümkün değildir. Oportünizm böyle bir ortaklık olduğunu yaymaya çalışıyor. Onlar SHP ile elele burjuva demokrasisine yürüyorlar! Yığınların devrimci enerjisini, iktidar için savaşım gücünü bir kez daha burjuva kanala akıtmak istiyorlar.

Ancak bir yandan sosyal demokrat kadroların SHP ile DSP arasında bölünmesi, öte yandan SHP içindeki süregen kavgalar, bu işi biraz daha zorlaştırıyor.

Sosyal demokrat kadroların böyle sine bölünerek çaptan düşmesine burjuvazinin bakışı olası bir kriz anında yeterince yardımlarını göremeyecek olmasında ibarettir. Türkiye'de yaşanacak bir siyasal krizden her zaman faşizm uygulayarak kurtulmanın mümkün olmayacağını bilen burjuvazi, böyle bir durumda devrimi saptırmak için kullanacağı başka güçlerin yedekte hazır tutulmasının da hesabını yapmaktadır.

Kıscacı SHP ve DSP bugün yığınlar için bir umut olmaktan uzaktır. Ancak, burjuvazinin hesapları içinde, devrime karşı kullanılmak üzere önemli yerleri vardır. Oportünistler de bu yeri güçlendirmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Söylediklerimi şöyle özetleyebilirim:

Siyasal yelpaze şöyle şekilleniyor:

ANAP birinci parti olmayı sürdürüyor, ancak ivme artık yukarıya değil, aşağıya dönüktür.

DYP, Demirel'le birlikte ataklar yapıyor, geçmişte AP'nin konumunu almak istiyor. Ancak henüz ANAP'ı yokedecek yığın gücüne sahip değil.

SHP, geriliyor ve erimeye devam ediyor. DSP, bir azınlık sosyal demokrat parti olma durumunu koruyor.

Ekonomik gelişme krize yaklaştıkça (ki bu konuda krize doğru hızla yaklaşıldığının sinyalleri bulunmaktadırlar), yığın eylemlerinde hareketlilik

arttıkça, siyasal alanda kutuplaşmalar daha da yoğunlaşacak, bölünmeler hızlanacaktır.

Bu durumda burjuvazinin önünde iki yol bulunuyor.

**Oportünizm,
yığınların devrimci
durum dönemindeki
savaşımını örnek
göstererek,
bugünkü durumu
depolitizasyon
olarak niteliyor.
Demokrasinin
devrimle
kazanılmasını
değil
burjuva
reformizmini
isteyen oportünizm,
kendi geriliğini
“yığınların ruh hali”
yalanıyla
örtmek istiyor**

Birincisi ve hemen akla geleni, burjuva siyasal kamptaki bölünmenin önüne geçilmesi için girişimde bulunmak. İkinci yol ise gelişmeleri kendi seyrine bırakmak. Burjuvazi birinci yolu deniyor. Demirel ile Özal arasında bir uzlaşmayı gündeme getiriyor. Uzlaştırıcı rolünü de Evren'e vermekte tereddüt etmiyor. Ancak burjuva kamptaki bölünmenin derinliği “ben hakem olurum” diye ortaya çıkan Evren'i güç durumda bırakıyor.

Demirel'in siyaset yasağını bir şantaj olarak kullanan ve bu yolla DYP'nin ataklarını dizginlemeye çalışan Özal, ister istemez bir siyasal krizin doğmasını da körüklemek zorunda kalıyor.

Bunlar, ne türden tutum alınırsa alınsın Türkiye'nin hızla bir siyasal krize doğru yol aldığıın göstergeleridir. Çünkü Türkiye gibi, çelişkilerin alabildiğine yoğunlaştığı, uzun süren bir devrimci durum dönemi yaşamış, faşizmle bastırılan siyasal kriz ardından faşizmin de uzun yıllar yaşayamayarak yığınların derinden basıncı karşısında çözülüp gittiği, sınırları iyice daraltılmış da olsa burjuva demokrasisi ile yönetilmeye çalışılan bir ülkede, bir durumdan bir diğerine hızla kayış son derece olanaklıdır.

“Yeni bir devrimci dalga geliyor. Hiç kuşkunuz olmasın, bu gelen 27 Mayıs, 12 Mart sonrasıyla kıyaslanamayacak denli büyük bir dalgadır. Türkiye tarihinde görmediği düzeyde bir kavga yaklaşıyor.” (R. Yürükoğlu, III. Konferans kapanış konuşması)

Yığınların savaşım isteği yükseliyor

Ağır baskı ve terör döneminden geçen ülkemizde, bugün yığınların savaşım isteğinin düne göre arttığını söylemek

boş söz değildir. Tüm oportünist gurupların öne sürdüğü gibi, yığınların depolitizasyonundan söz edilemez.

Oportünizm, devrimci durum döneminde yığınların savaşımına gözlerini kaparken, devrimci durumu inkar ederken, şimdi de yığınların mevcut durum karşısında aldığı tutumu geçmişle kıyaslama yoluna gidiyor. Yığınların devrimci durum dönemindeki savaşımını örnek göstererek bugünkü durumu depolitizasyon olarak niteliyor. Buna dört elle sarılıyor. Yığınların ruh haline bakarak buna göre politika belirlediğini söylüyor.

İnsan neyi görmek isterse onu görürmüş. Oportünizm demokrasinin devrimle kazanılmasını değil, burjuva reformizmi ile zaman doldurmayı tercih ettiği için, kendi geriliğini yığınların ruh hali gibi yalanların arkasına sığınarak örtmek istiyor.

Amaç insanların kafalarının karıştırılmasıdır.

Bu depolitizasyon sözünü önce ANAP etti. ANAP iktidarının yığınsal savaşımından korkusunu dile getiriyor, bu söz. Olmasını istedikleri bir durumu dile getiriyorlardı. Böylece bir gerçeği de açık ediyorlardı: Türkiye'de yığınlar depolitize edilememiştir.

En kör göze bile girecek bu mızrağı oportünizm sahiplendi. Yığınlar depolitizemmiş gibi, depolitizasyonu kırmak için çaba gösterilmesinden dem vurdu.

Onların görmek istemedikleri şudur: Yığınlar bugün de savaşım, işçi sınıfı eylemlere yöneliyor. Ama bu, doğal olarak devrimci durum yıllarının savaşım şiddetini yansıtmıyor. Daha doğal ne olabilir. Devrimci durum demek, işte yığın savaşımının da en üst noktasına tırmanması demektir.

Bugün koşullar farklıdır. Bugün devrimci durumdan sözlemiyoruz.

**Yığınlar
bugün de savaşım,
işçi sınıfı
eylemlere yöneliyor.
Ama bu,
doğal olarak
devrimci durum
yıllarının
savaşım şiddetini
yansıtmıyor. Ancak
işçi sınıfının
bugünkü savaşımına
yığınların eylemlerinin
her geçen gün daha da
yoğunlaştığına
bakarak şunu
söylemek mümkün:
O günler de gelecek!**

Ancak işçi sınıfının bugünkü savaşımına yığınların eylemlerinin her geçen gün daha da yoğunlaştığına bakarak şunu söylemek mümkün: O günler de gelecek! İşte oportünizmin işine gel-

meyen de budur. Dün yığınların savaşımını görmemek, inkar etmek, bugün yığınların doğrudan eylemlerini görmemek, depolitizasyon laflarıyla kafa şişirmek.

Sormak gerekir:

— Türk-İş'in genel grev sözleri neyi ifade ediyor?

— Hemen hergün bir fabrikadan yükselen direnişlerin ardının arkasının kesilmemesi ne anlama geliyor?

— Netaş grevi, Derby grevi, Philips grevi ve daha pek çok ardı ardına patlayan ve patlayacak grevler neyi gösteriyor?

— İstanbul'da bütün belediye işçilerinin katıldığı iş yavaşlatma eylemi bütün tehditlere rağmen sürerken, bunu nasıl adlandırmak gerekiyor?

— Süratle dernekleşmeye, savaşarak örgütlenmeye yönelen, seslerini, protestolarını duyurmak için açlık grevlerine, yollara dökülen öğrenciler neyi gösteriyor?

Bütün bunların bir anlamı vardır. Yığınlar bugün artık içten içe biriken, içten içe yürüyen yangını dışa vuruyorlar. Açlığa karşı, soğuğa kara, yağmura karşı greve çıkıyorlar. Polis baskısına, tehdit ve yıldırmalara kulak asmadan, sonuna kadar direnmekte kararlı olduklarını haykırıyorlar. İşçiler, öğrenciler polis tarafından toplanıyor, işkencelerden geçiriliyor ama yığınların kini de gündün güne kabarıyor. Barışçı eylemler sahneyi savaşçı eylemlere bırakıyor.

İşte Türkiye'de bugünkü durum budur. Oportünizmin sandığı gibi bayraklar dürülüp naftalinlenmemiştir.

Partimiz savaşımın en önünde olmalıdır

Bugün yığınlar komünistlerin peşinde değilse bu yığınların depolitize olduğunu değil, komünistlerin yığınlara öncülük etmenin neresinde bulunduğunu gösterir. Hepsi budur. Komünistlerin görevi yığınlara öncülük etmektir. Komünist partisinin görevi budur.

Kimseye, hiçbir örgüte, durup dururken öncü denmez. Öncülük savaşarak, yığınlara öğreterek, yığınlardan öğrenerek kazanılır. Hele proletaryanın öncüsü olmak.

İşte yığınlara öncülük etmekte kararlı, savaşım azmiyle bilenmiş partimiz bu görevi hakkıyla yapmanın, devrimci savaşımın bugünkü koşullarında şu görevleri yerine getirmesi gerektiğini, hem kongre kararlarıyla, hem konferanslarıyla gözler önüne sermiştir. Nedir bu görevler?

— Parti yığınları kazanmak zorundadır.

— Parti örgütlerini güçlendirmelidir.

— Yığın eylemlerinde partinin insiyatifi, doğru öncülük.

— Başarmak için bin kat daha fazla enerjiyle çalışmak!

Neden partimiz bu görevleri önüne koyuyor? Cevap basittir: Devrimi yapacak partinin, bu görevleri başarmaksızın, devrimi başarması mümkün değildir.

İşte hızla yol ayrımına ilerleyen Türkiye'nin önünde tekrar, devrim mi, faşizm mi ikilemi gelip dayandığında nasıl bir yanıt vereceğiz? Yanıtımız elbette devrim olacaktır. Bunun için güçlü, vurduğu yerden ses getiren, yürüyünce burjuvaziye kaçacak delik aratan bir parti olmak şarttır.

Bu görevleri hakkıyla yerine getirecek parti, TKP—İşçinin Sesi, partimizdir.